

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

ГРИГОР'ЄВА ВЛАДИСЛАВА МИКОЛАЙОВИЧА

**«Підвищення функціональних можливостей тайландських боксерів з
урахуванням вікових особливостей» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України 11 березня 2026 року ГРИГОР'ЄВИМ Владиславом Миколайовичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Підвищення функціональних можливостей тайландських боксерів з урахуванням вікових особливостей» та її обговорення (науковий керівник – доктор біологічних наук, професор Георгій КОРОБЕЙНИКОВ).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту було прийнято рішення надати здобувачу ГРИГОР'ЄВУ Владиславу Миколайовичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. На сучасному етапі розвитку єдиноборств, зокрема тайландського боксу, однією з актуальних і водночас невирішених проблем є відсутність науково обґрунтованого механізму оптимізації тренувального процесу з урахуванням не лише кваліфікації та резистентності спортсменів до навантажень, але й їх індивідуальних вікових особливостей адаптації. Особливої уваги ця проблема набуває на етапі функціональної підготовки спортсменів-початківців, що зумовлено обмеженими адаптаційними резервами організму та недостатньою здатністю ефективно реагувати на варіативні за інтенсивністю й обсягом навантаження.

Водночас недостатня розробленість підходів до практичної реалізації оптимального співвідношення між рівнем функціональної підготовленості та ефективністю техніко-тактичної діяльності ускладнює досягнення тренувального ефекту, підвищує ризик зриву адаптації, розвитку нефункціонального перенапруження та стану перевтомлення.

Обмежена кількість комплексних досліджень із застосуванням сучасних фізіологічних і біохімічних методів оцінки адаптаційно-компенсаторних реакцій зумовлює дефіцит науково обґрунтованих даних, необхідних для розробки ефективних і безпечних моделей функціональної підготовки спортсменів з урахуванням вікових особливостей адаптації.

Зростання популярності тайландського боксу та інших єдиноборств серед осіб різного віку, статі та рівня фізичного розвитку актуалізує потребу у розробці інноваційних підходів до підвищення адаптаційних резервів організму з урахуванням індивідуальної резистентності до навантажень.

Водночас більшість існуючих «класичних» програм підготовки, сформованих переважно з урахуванням морфометричних характеристик, фізичного розвитку та рівня тренуваності, не забезпечують достатньої ефективності в умовах сучасних запитів практики.

Особливої актуальності набуває проблема підвищення адаптаційних можливостей у осіб юнацького та першого зрілого віку, які розпочинають заняття тайландським боксом, що обумовлено необхідністю швидкого досягнення функціональних змін і оволодіння базовими технічними навичками для самозахисту. Використання традиційних моделей тренування в таких умовах не забезпечує достатнього рівня адаптаційних перебудов і підвищення резистентності організму.

Складність вирішення даного питання зумовлена відсутністю науково-обґрунтованої концепції побудови тренувального процесу для спортсменів-початківців з урахуванням вікових фізіологічних особливостей адаптації, що визначає необхідність розробки нових, відмінних від класичних, моделей функціональної підготовки.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Григор'єва В. М. спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–

2025 рр. за темою 2.6 «Науково-методичний супровід тренувальної та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у єдиноборствах та силових видах спорту» (номер державної реєстрації 0121U108940). Внесок здобувача, як співвиконавця теми, полягав у розробці методики тренувальних занять з варіативним поєднанням різних режимів навантаження для спортсменів-початківців юнацького та першого періоду зрілого віку та вивченні особливостей адаптаційних реакцій у тайландських боксерів початківців різних вікових груп в умовах розробленої методики тренувального процесу.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягала в тому, що:

– розроблені моделі тренувальних занять з функціональної підготовки для тайландських боксерів-початківців юнацького та першого періоду зрілого віку з урахуванням їх фізіологічних особливостей процесів адаптації для підвищення рівня резистентності організму до навантажень різної інтенсивності, що сприятиме оптимізації механізмів корекції тренувального процесу, а також вибору найбільш адекватного індивідуальним особливостям організму технічного арсеналу ударів;

– розроблені для спортсменів-початківців даної вікової категорії тестові випробування, які подібні до навантажень в період атакуючих дій під час використання однієї найбільш нищівних та одночасно енергетично виснажливих в тайландському боксі комбінацій ударів (low kick, jumping knee strike, elbow strike), а також необхідні для оцінки вихідного рівня резистентності їх організму та подальшої розробки ефективної моделі тренувальних занять з функціональної підготовки;

– встановлено, що зниження базального рівня напруження систем регуляції ритму серця та збалансованість механізмів вагусно-симпатичного тону тайландських боксерів-початківців досліджуваних вікових категорій під час тренувань з функціональної підготовки, залежить не лише від особливостей використовуваних різних за інтенсивністю режимів навантажень, комплексів вправ з урахуванням вікових фізіологічних особливостей, але й від існуючого в минулому досвіду занять іншими видами спорту;

– отримані результати доповнюють наукові дані, щодо вивчення особливостей адаптаційно-компенсаторних реакцій організму спортсменів, які займаються тайландським боксом для підвищення їх рівня функціональної підготовки в процесі використання різних за інтенсивністю та обсягом режимів силових навантажень;

– розширено наукові дані щодо доцільності використання методу варіабельності серцевого ритму, в першу чергу показників спектрального аналізу, для оцінки вихідного рівня резистентності організму спортсменів-початківців до навантажень, подібних за інтенсивністю, тривалістю та енергозабезпеченням до тренувальних в таїландському боксі для подальшої розробки нових моделей занять з функціональної підготовки, або корекції існуючих;

– набула подальшого розвитку проблема щодо пошуку найбільш інформативних біомаркерів крові, мінімальний набір яких дозволяє залежно від умов м'язової діяльності, використовуваних режимів навантажень на тлі залучення відповідних механізмів енергозабезпечення, встановити характер адаптаційно-компенсаторних реакцій організму спортсменів різної кваліфікації, які займаються таїландським боксом;

– запропонований нами механізм оцінки рівня функціональних можливостей спортсменів-початківців юнацького та першого періоду зрілого віку в умовах занять таїландським боксом доповнює існуючі в різних видах єдиноборств шляхи оптимізації системи підготовки, основна проблема яких пов'язана зі складністю розробки експериментальних моделей занять залежно від варіативності поєднання відповідних режимів навантажень, комплексів силових вправ та різних механізмів енергозабезпечення з урахування вікових особливостей фізіологічних процесів адаптації.

Практичне значення роботи полягало в тому, що отримані результати, аналітичні узагальнення, виявлені закономірності фізіологічних процесів адаптації у таїландських боксерів-початківців юнацького та першого періоду зрілого віку в умовах використання різних моделей тренувальних занять з функціональної підготовки, мають не тільки важливе наукове значення, але і суто прикладне.

Отримані результати розкривають нові механізми підвищення функціональних можливостей спортсменів-початківців різних вікових груп та рівня резистентності систем організму до навантажень, які вирішили розпочати заняття таїландським боксом. Розробка експериментальних моделей занять з функціональної підготовки для даної категорії осіб є одним із ефективних та одночасно безпечних шляхів оптимізації тренувального процесу в таїландському боксі, спрямованих на підвищення адаптаційних резервів для їх практичної реалізації залежно від особливостей умов м'язової діяльності.

Отримані дані дають змогу удосконалити процес корекції різноманітних режимів силових навантажень з урахуванням не лише вікових особливостей та рівня функціональних можливостей, але й характерних проявів адаптаційно-компенсаторних реакцій організму на заданий подразник.

Результати дисертаційних досліджень впроваджено у практику тренувального процесу ДЮСШ «Олімпієць» Київського міського фізкультурно-спортивного товариства «Україна» (м. Київ, 10 грудня 2025 р.), у практику тренувального процесу спортивного клубу «Славія Скіф» (м. Київ, 12 грудня 2025 р.), та у освітній процес кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту НУФВСУ (м. Київ, 16 грудня 2025 р.) про що свідчать відповідні акти впровадження.

Запропонована методика підвищення функціональних можливостей тайландських боксерів-початківців з урахуванням вікових особливостей дала можливість підвищити рівень резистентності організму до навантажень різної інтенсивності, що сприятиме оптимізації механізмів корекції тренувального процесу, а також вибору найбільш адекватного індивідуальним особливостям організму технічного арсеналу ударів.

Теоретичне значення отриманих результатів. Оцінюючи результати фундаментальних робіт з даного наукового напрямку, було виявлено відсутність науково-обґрунтованих підходів щодо особливостей впливу різних моделей тренувальних занять з функціональної підготовки та засобів залучених з інших видів спорту силового спрямування на характер адаптаційно-компенсаторних реакцій організму тайландських боксерів-початківців.

Опитування тренерів з тайландського боксу виявило зростання кількості тих, хто займається даним видом єдиноборств для оволодіння ефективним тактико-технічним арсеналом ударів та комбінацій, з метою самооборони, не лише серед підлітків, але й серед осіб юнацького та зрілого віку. Однак, складність реалізації даної проблеми полягає в недосконалої структури та змісту моделей тренувальних занять направлених для підвищення функціональних можливостей, рівня резистентності організму спортсменів-початківців до фізичних навантажень серед різних вікових груп, з урахуванням особливостей фізіологічних процесів адаптації.

Представлені в дисертаційній роботі системний та комплексний підходи до поставленої проблеми можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів

досліджень для впровадження в науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю та науково-дослідних інститутах і лабораторіях для спортсменів різної кваліфікації, віку та статі.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 7 наукових публікаціях: 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у періодичному науковому виданні Румунії, яке проіндексоване у базі даних Scopus (Q3); 2 публікації апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення результатів досліджень оприлюднені на науково-практичних конференціях з питань фізичного виховання та спорту, серед яких:

Proceedings of the International Scientific Conference «Actualities and Perspectives of Physical Education and Sport Sciences» (Bucharest, 2024);

Materials of the International Scientific and Practical Conferences «Improving the Quality of Education and Teaching in the Field of Physical Education and Sports: Problems and Solutions» (Urganch, 2024).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Також здобувач самостійно виконав пошук нових шляхів підвищення функціональних можливостей таїландських боксерів-початківців з урахуванням вікових фізіологічних процесів адаптації. Здобувач визначив науково-методологічне обґрунтування та розробку моделей тренувальних занять з функціональної підготовки для досліджуваного контингенту та узагальнив теоретичні й емпіричні дані. Здобувачем було розкрито особливості адаптаційних реакцій у таїландських боксерів початківців різних вікових груп в умовах розробленої методики в тренувальному процесі. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота ГРИГОР'ЄВА Владислава Миколайовича «Підвищення функціональних можливостей таїландських боксерів з урахуванням вікових особливостей» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію ГРИГОР'ЄВА Владислава Миколайовича на тему: «Підвищення функціональних можливостей таїландських боксерів з урахуванням вікових особливостей» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто,

являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо розроблення моделей тренувальних занять з функціональної підготовки для тайландських боксерів-початківців юнацького та першого періоду зрілого віку з урахуванням їх фізіологічних особливостей процесів адаптації для підвищення рівня резистентності організму до навантажень різної інтенсивності, що сприятимуть оптимізації механізмів корекції тренувального процесу, адекватно поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу ГРИГОР'ЄВУ Владиславу Миколайовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації ГРИГОР'ЄВА Владислава Миколайовича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Оксана ШИНКАРУК, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з навчально-методичної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Андрій ДЯЧЕНКО, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри водних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Світлана ФЕДОРЧУК, кандидат біологічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Валерія ТИЩЕНКО, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту

